

Jaarverslag 2018

Adviesraad WMO/Jeugd

Leiden

I. Inleiding

Het doel van de Wmo is dat elke burger volwaardig in de samenleving kan participeren, met daarbij speciale aandacht voor mensen met een beperking.

De uitvoering van de Wmo is in handen van de gemeente. In de wet is expliciet vastgelegd dat het College van Burgemeester en Wethouders burgers betreft bij het opstellen en voorbereiden van gemeentelijk beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning. Om dit te realiseren heeft de gemeente Leiden o.a. ervoor gekozen de Adviesraad WMO in te stellen.

Op 1 januari 2015 ging de nieuwe Wmo in en werd de Jeugdwet van kracht. Met de nieuwe Wmo en Jeugdwet kwamen er (nog meer) voormalige Awbz, Zorgverzekeringswet en jeugdzorgtaken op het bordje van de gemeente. De Adviesraad adviseert met ingang van 2015 naast de Wmo ook over Jeugd. Dit heeft het College besloten in de beleidsregels Jeugdhulp 2015 gemeente Leiden.

Met het opheffen van de Adviesraad Werk en Inkomen in januari 2017 en na overleg met wethouder Zorg Welzijn en Jeugd, heeft de Adviesraad vanaf 2017, tegen de achtergrond van de integrale taken van de gemeente vanuit de Wmo en Jeugdwet en de doorontwikkeling naar een brede adviesraad over het gehele sociale domein, geadviseerd over armoedebeleid, schuldhulpverlening en re-integratie.

In dit jaarverslag vindt u een beschrijving van de rol, de taken en de samenstelling van de Adviesraad. Verder treft u een beschrijving aan van de werkwijze en activiteiten van de Adviesraad in 2018, een overzicht van de uitgebrachte adviezen en tot slot de namen van de personen die samen de Adviesraad vormen.

2018 stond met name in het teken van de doorontwikkeling naar een Adviesraad voor het hele sociale domein. We brachten 5 gevraagde adviezen uit. Een groot gedeelte van het werk van de Adviesraad bestaat uit het in een vroeg stadium aanbevelingen en adviezen geven over beleidsontwikkelingen.

Er is door de Adviesraad in 2018 geïnvesteerd in de samenwerking met de gemeente, zowel in het overleg met de wethouder, als in het overleggen met betrokken beleidsambtenaren. Ook is contact onderhouden met gemeenteraadsleden met Wmo, Jeugd en Werk en Inkomen in hun portefeuille. Contacten met derden zijn gecontinueerd en uitgebreid, zoals contacten met vrijwilligersorganisaties, ervaringsdeskundigen, participatiecommissie DZB, voorzitters van adviesraden in de Leidse regio en burgerinitiatieven in de stad.

2. Taken Adviesraad

De gemeente Leiden heeft ervoor gekozen om met de invoering van de Wmo de wijze van advisering te formaliseren. Deze formalisering heeft plaatsgevonden door de Adviesraad WMO Leiden in te stellen.

De instelling van de Adviesraad is in de gemeente Leiden vastgelegd in een 'Reglement Adviesraad WMO Leiden'. Daarin staat ook over welke onderwerpen de Adviesraad het college kan adviseren.

Brede adviesfunctie

Volgens het Reglement adviseert de Raad het College van B&W - gevraagd en ongevraagd - over alles wat samenhangt met de uitvoering van de Wmo. Daarnaast heeft de Adviesraad tot taak te adviseren over de manier waarop de gemeente in haar gehele beleid de mogelijkheden tot gelijkwaardige maatschappelijke deelname van mensen bevordert. De gemeente vraagt in dat kader extra aandacht voor mensen met lichamelijke en/of verstandelijke functiebeperkingen, mensen met een chronische ziekte, mensen met psychische of psychosociale aandoeningen, mantelzorgers en hulpbehoevende ouderen.

Naast de Wmo heeft de Adviesraad in 2015 het adviseren over de Jeugdhulp als taak erbij gekregen. Dit is vastgelegd in de beleidsregels Jeugdhulp Leiden 2015, artikel 8, lid 1.

Samenstelling Adviesraad

De Adviesraad bestaat uit maximaal tien leden en een voorzitter. De voorzitter en de leden worden benoemd door het college van B&W. Leden worden voorgedragen door organisaties. De Adviesraad kan zelf een kandidaat voor het voorzitterschap voordragen. Op 15 november 2011 heeft het College van B&W een Aanhangsel bij het Reglement van de Adviesraad goedgekeurd. Dit houdt in dat de artikelen met betrekking tot de samenstelling en de bijzondere bepalingen betreffende de omvang en voordracht verruimd zijn en meer toekomstbestendig zijn gemaakt. Kernpunt uit dit aanhangsel is dat de organisaties personen kunnen voordragen die de brede doelgroep vertegenwoordigen en niet alleen de belangen van de afvaardigende organisatie behartigen. Zo behartigt de vertegenwoordiger van de Reuma Patiënten Vereniging de belangen van de brede groep mensen met een chronisch aandoening. Ook kan de Adviesraad indien gewenst voor de advisering uitgebreid worden met een vertegenwoordiging van een nieuwe, nog niet in het reglement staande doelgroep. Voor de domeinen Jeugd en Werk & Inkomen heeft de Adviesraad ook in 2018 een beroep gedaan op ervaringsdeskundigen.

De gemeente Leiden heeft gekozen voor voordrachten uit de kring van de volgende organisaties:

- Oogvereniging Leiden e.o.
- Reuma Patiënten Vereniging Leiden e.o.
- Gehandicaptensportvereniging 'De Sleutels'
- KansPlus Rijnstreek: Vereniging Ouders en verwanten van mensen met een verstandelijke en/of meervoudige belemmering
- Katholieke Bond van Ouderen, afdeling Leiden (KBO)
- Protestants Christelijke Ouderenbond - Belangenbehartiging 50-plus, afdeling Leiden (PCOB)
- Algemene Nederlandse Bond van Ouderen, afdeling Leiden (ANBO)

- Organisaties op gebied van GGZ en/of OGGZ: Cliëntenraad Stichting De Binnenvest/ Stichting ZON en Familieraad Rivierduinen
- Leidse Vereniging van Mantelzorgers (LVvM)

Wijzigingen in de Adviesraad:

In november 2018 heeft de heer Tom Wassenberg, lid op voordracht van cliëntenraad stichting De Binnenvest in verband met het aflopen van zijn zittingstermijn afscheid genomen van de Adviesraad. Mevrouw Hetty Jobse, adviseur Jeugd heeft in juli afscheid genomen.

3. Werkwijze en activiteiten

3.1 Algemeen

De Adviesraad komt in principe eenmaal per maand plenair bij elkaar. Daarnaast wordt in kleiner verband, zoals werkgroepen, conceptadviezen voorbereid of thema's uitvoeriger besproken.

Vergaderingen

De Adviesraad heeft in 2018 tien keer een plenaire vergadering gehouden.

Een greep uit de onderwerpen op de agenda:

- Kader sociale wijkteams, indicatoren
- Uitvoering van de onafhankelijke cliëntondersteuning in de gemeente Leiden
- Implementatie van het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap
- Doorontwikkeling naar een Adviesraad Sociaal Domein
- Monitor en visie Sociaal Domein
- Mantelzorgondersteuning
- Armoedebeleid en schuldhulpverlening
- Benutten van cliëntervaringen
- Regiovisie huiselijk geweld
- Jeugdhulp: inkoop 2019 e.v. , Koerswijziging Jeugdhulp Leidse regio, toegang
- Decentralisatie maatschappelijke zorg: uitvoeringsplan en innovatiepilots

Overleg met de wethouder en gemeenteraadsleden

In februari heeft de Adviesraad nog voor de gemeenteraadsverkiezingen een laatste overleg gehad met wethouder Jeugd, Zorg en Welzijn mevrouw R.A. van Gelderen. We hebben gezamenlijk teruggeblikt op de laatste 8 jaar en wensen en verwachtingen ten aanzien van de toekomst uitgesproken. Mevrouw M. Damen heeft haar als wethouder opgevolgd. Op verzoek van de wethouder hebben de voorzitter en beleidsmedewerker in juni met haar zowel kennisgemaakt als over de specifieke onderwerpen onafhankelijke vertrouwenspersoon voor het sociaal domein, de pilot integraal pgb en de cliëntervaringsonderzoeken Wmo 2018 gesproken.

In juni heeft de Adviesraad kennisgemaakt met gemeenteraadsleden van de commissies werk en inkomen en onderwijs en samenleving. De onderwerpen die besproken zijn mantelzorgondersteuning, toegang tot de wijkteams en jeugd en gezinsteams en onafhankelijke cliëntondersteuning.

Werkbezoeken en deelname aan bijeenkomsten

Adviesraadsleden willen op de hoogte blijven van lokale en landelijke ontwikkelingen en hun kennis op peil houden. Hiervoor is deelgenomen aan verschillende symposia,

themabijeenkomsten, (werk)conferenties, (inspiratie) bijeenkomsten, trainingen en dialoogsessies van bijvoorbeeld SUN Leiden, het Autismecafé Leiden, Von Münchhausen, Platform Gehandicapten Leiden, landelijke voor de jeugddag, landelijke conferentie drie jaar decentraliseren 'hulp dichterbij', Movisie slotconferentie koplopers onafhankelijke cliëntondersteuning, Landelijke Cliëntenraad, landelijke Koepel Adviesraden Sociaal Domein, Ov-concessies Zuid-Holland noord doelgroepenvervoer, Ouderenberaad Zuid-Holland noord, GGZ Rivierduinen, Stg. Lumen Holland Rijnland, jubileumconferentie 15 jaar jongerenraad Cardea en themacafé Jeugdhulp Holland Rijnland. Werkbezoeken zijn afgelegd en gesprekken zijn gevoerd met cliëntenraad van stichting Prodeba, cliëntenraad en bestuur van vrouwenopvang Rosa Manus, ondersteuningsplanraad speciaal onderwijs Leidse regio, Jeugd en gezinsteam Leiden, de Voedselbank, Resto van Harte, Stichting VTV, Auriscollege en ExposeYour.

Eigen website

De Adviesraad heeft een eigen website. Deze is (ook nog) te vinden via www.adviesraadwmoleiden.nl. Sinds de omvorming naar een Adviesraad Sociaal Domein begin 2019 is het adres van de website aangepast naar adviesraadsociaaldomeinleiden.nl. Op de site staan o.a. de uitgebrachte adviezen en de reactie van het college hierop. Een inhoudelijke herziening van de website vindt plaats in 2019.

3.2 Monitoren van belangrijke Wmo en Jeugd thema's

De Adviesraad vindt het belangrijk dat uitwerking van thema's die de kern van de Wmo en de Jeugdwet vormen worden gemonitord. De vraag daarbij is of de uitvoering van het beleid in praktijk het beoogde en gewenste effect teweeg brengt. De Adviesraad heeft hierbij speciale aandacht voor de positie van kwetsbare groepen in de samenleving.

3.3 Speerpunten voor 2018

(Beleids)advisering over het bredere Sociale Domein in de gemeente Leiden

De Adviesraad heeft met verschillende (vrijwilligers)organisaties, cliënten en belangenbehartigende organisaties contact gelegd en afgestemd hoe zijn adviesfunctie benut kan worden.

Samenkomen met organisaties uit de bredere achterban en andere belanghebbenden/belangstellenden. In het kader van de doorontwikkeling naar een Adviesraad Sociaal Domein is deze bijeenkomst doorgeschoven naar 2019: de kick-off bijeenkomst van nieuwe raad was op 19 maart 2019.

Ophalen van informatie uit wijken en/of buurten.

Van de afgelegde werkbezoeken, gesprekken met organisaties en bijgewoonde bijeenkomsten wordt een signalenlijst bijgehouden. Plenair wordt per keer besloten hoe we deze verder gaan oppakken. Niet alle signalen zijn direct oppakbaar. Sommige worden op meerdere plekken ingebracht en andere worden weer meegenomen bij de ontwikkeling van beleid. Bijvoorbeeld de signalen uit het gesprek met de Voedselbank worden meegenomen bij de gesprekken met de afdeling werk en inkomen van de gemeente en bij de ontwikkeling van het nieuwe armoedebeleid.

Kwalitatieve monitoring van het sociaal domein vanuit cliëntperspectief

In het najaar van 2018 is de monitor sociaal domein uitgebracht. We hebben daar als adviesraad over geadviseerd. Een aandachtspunt voor de Adviesraad in deze monitor is de methode die gehanteerd wordt voor het ophalen van ervaringen van gebruikers.

Onderdelen uit deze monitor die daar betrekking op hebben zijn het meer in verband leggen van gewenste uitkomsten vanuit cliëntperspectief en de hieraan verbonden indicatoren. Dit betreffen zowel de cliëntervaringsonderzoeken Wmo, Jeugd als werk en inkomen. Maar ook voor het kader sociale wijkteams kunnen volgens de Adviesraad vanuit cliëntperspectief scherpere doelstellingen en indicatoren geformuleerd worden. Die meer ingaan op vragen als hoe toegankelijk zijn de voorzieningen en voelen mensen zich versterkt in hun zelfredzaamheid.

Implementatie van het VN verdrag inzake de rechten van personen met een handicap in de gemeente Leiden.

In januari, mei en september heeft de Adviesraad gesproken met de betreffende beleidsambtenaren over de verdere implementatie. Daarin benadrukten we dat de implementatie meer is dan fysieke toegankelijkheid. Het gaat ook om dagbesteding/werk, wonen en onderwijs. De gemeente Leiden heeft een plan van aanpak opgesteld. Hiermee is voortvarend aan de slag gegaan. Mede op initiatief van de Adviesraad kon Leiden zich tot de 25 landelijke koplopers rekenen. Met het opstellen van de omgevingsvisie 2040 wordt de implementatie ook verder uitgewerkt.

Jeugdhulp 2017-2019

De Adviesraad heeft in verschillende overleggen aanbevelingen gegeven voor de inkoop van de Jeugdhulp vanaf 2019 e.v. Belangrijk hierin was de betrokkenheid van de Adviesraad bij de ingeslagen koerswijziging voor de Leidse regio.

In het kader van monitoring innovatieve pilots Jeugdhulp heeft een gesprek plaatsgevonden met een zorgaanbieder die in een aantal van deze pilot partner is. Eén van de conclusies van dat gesprek was dat het nog niet echt tot de gewenste transformatie van de Jeugdhulp komt. Oorzaken werden gezegd te liggen in beperkte bevoegdheden en middelen.

Evaluatie Transformatie Sociaal Domein (voorheen de drie decentralisaties)

Het nieuwe college gaat aan de slag met het beleidsakkoord 'Samen maken we de stad'. Dit betekent dat het sociaal domein op nagenoeg alle onderdelen kritisch wordt bekeken en waar nodig heringericht. De ingezette beweging met de decentralisaties en transformatie wordt voortgezet, waarbij lering wordt getrokken uit de ervaringen en resultaten van de afgelopen jaren. Voor de Adviesraad is het hierbij onder andere van belang het college eraan te blijven herinneren tijdig cliënten en belanghebbenden op passende wijze te betrekken.

3.4 Overige activiteiten

In de regio vindt er structureel een voorzittersoverleg plaats tussen de Adviesraden Sociaal Domein van Kaag en Braassem, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten, Zoeterwoude en Katwijk. In 2018 vond dit tweemaal plaats. Het voorzitterschap van dit regio-overleg heeft de Adviesraad Leiden op zich genomen.

Ook participeert de Adviesraad in bijeenkomsten die plaatsvinden vanuit het overleg bestuurlijk contracteren Leidse regio. Dit houdt in deelname aan de fysieke overlegtafels en enkele thematafels/werkgroepen. In 2018 stonden m.n. de vernieuwing dagbesteding, begeleiding SROI en de decentralisatie van de maatschappelijke zorg/beschermd wonen op de agenda.

3.5 Tot slot

De Adviesraad heeft in 2018 veel van de voorgenomen activiteiten en speerpunten kunnen realiseren. In verband met de ontwikkelingen in het gehele sociaal domein, van transitie naar transformatie en de gevolgen die dit voor cliënten heeft, vragen veel onderwerpen aandacht over een langere termijn en zullen ook voor volgende jaren worden vervolgd.

4. Uitgebrachte adviezen

De Adviesraad kent een brede taakomschrijving. Niet alleen gevraagd maar ook op eigen initiatief kan de Adviesraad adviezen uitbrengen aan het College. Onderstaand is aangegeven over welke onderwerpen de Adviesraad in 2018 advies heeft uitgebracht.

4.1 Gevraagde adviezen

- *Conceptverordening Maatschappelijke ondersteuning d.d. 7 september 2018.*

Voorafgaand aan dit advies is in juni vroegtijdig gesprek met de betreffende ambtenaar geweest over een conceptversie. In het advies wordt met name ten aanzien van de artikelen met betrekking tot privacy, onafhankelijke cliëntondersteuning en regels pgb aandacht gevraagd voor nadere uitleg van het begrip, het opnemen van de term onafhankelijk en het inzetten van familie als professional. De meeste van de aanbevelingen heeft het college overgenomen en hebben tot aanpassing geleid van de definitieve verordening.

- *Monitor sociaal domein gemeente Leiden 2018 d.d. 5 oktober 2018*

Dit advies stemt overeen met de aanbevelingen van de kwaliteitscommissie sociaal domein. De Adviesraad onderschrijft deze dan ook nl. doelen concreter te formuleren en te beperken en te voorzien van hierbij passende indicatoren. Daarnaast vragen we o.a. aandacht voor het inbrengen van het cliëntperspectief, het wijkgericht werken, samenwerking binnen de gemeentelijke afdelingen en het onderwerp redzaamheid.

Veel van de aanbevelingen zijn overgenomen en worden meegenomen bij het verbeteren van de monitor.

- *Inzake het Rekenkameronderzoek Leiden -Toegang tot de Jeugdhulp 2018 d.d. 15 oktober 2018.*

De Adviesraad onderschrijft de conclusies en aanbevelingen zoals in de bestuurlijke nota beschreven staan. Naast de opsomming van onze aanbevelingen in het feitenrapport, hebben we aandacht gevestigd voor het betrekken van direct belanghebbenden en gebruikers, nl. jongeren en hun ouders/verzorgers. En bij het uitwerken van de aanbevelingen rekening te houden met de positie van jongeren (met combinaties van zorgvragen) met GGZ problematiek en de rol en functie van de politie binnen het jeugdhulpstelsel.

- *'Geweld hoort nergens thuis', Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling Hollands Midden voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling 2019-2023, d.d. 8 november 2018*

Omdat in vroegtijdig stadium al advies was uitgebracht(zie hieronder), beperkte het advies zich met name tot de het specifiekere formuleren van de voor de visie gehanteerde definitie van huiselijk geweld en het ontwikkelen van een preventief programma om de zorgelijke ontwikkeling van tolerantie van partnergeweld onder jongeren te bestrijden.

Het college heeft de eerste aanbeveling niet overgenomen, de tweede wel. Daarnaast zal de Adviesraad waar mogelijk betrokken worden bij het maken en evalueren van projectplannen voor het uitvoeringsprogramma.

- *Beleidsplan Armoedebelid 2019-2022 'Meedoen door maatwerk', d.d. 30 november 2018*

In dit advies is met name aandacht gevraagd voor de effecten van het in te voeren maatwerkbudget. Zo kan het budget mogelijk meer kosten dan wordt ingeschat, het kan een drempelverhogend effect hebben, en moet er gewaakt worden voor meer bureaucratie en rechtsongelijkheid.

Ook werd gevraagd met specifieke plannen van aanpak te werken voor bepaalde doelgroepen om armoede te voorkomen en bestrijden. Het college werd geadviseerd de opbrengsten van de vruchtbare bijeenkomsten naar aanloop van dit beleidsplan mee te nemen bij de verdere ontwikkeling van het beleid.

Het college neemt veel van de adviezen over en gaat deze in de uitvoeringsplannen verwerken.

4.2 Advisering in een vroeg stadium

De Adviesraad heeft met de gemeente gesproken over onder andere de volgende beleidsontwikkelingen:

- Onafhankelijke cliëntondersteuning: In februari heeft een gesprek plaatsgevonden met de betreffende ambtenaar. Aanbevelingen van de adviesraad t.a.v. bekendheid, en breedte van de functie zijn overgenomen. Er zal o.a. een inventarisatie gemaakt worden en de gemeente zal kijken naar goede voorbeelden in het land, de zgn. koplopers. bijeenkomst Ook wil de gemeente na gaan denken over een mogelijke andere inrichting van de functie samen met de belanghebbende partijen.
- Toegang tot de Jeugdhulp. Voorafgaand aan het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de toegang van de Jeugdhulp heeft het onderzoeksbureau in april een gesprek gehad met de Adviesraad. We hebben onze aandachtspunten en zorgen kunnen meegeven. Deze zijn integraal opgenomen in het rapport. Over het feit dat voor dit onderzoek niet de kinderen en hun ouders bevraagd zijn hebben we een apart advies uitgebracht (zie boven).
- Koersdocument Jeugdhulp Leidse regio. Voorafgaand aan de vaststelling van het stuk door de colleges in het najaar is een conceptversie besproken met de Adviesraad. In dit gesprek zijn aandachtspunten en aanbevelingen gegeven over de verdere doorontwikkeling. Deze betreffen o.a. de wijze van inkoop, cliëntenparticipatie, aandacht voor de overgang van 18- naar 18+, wachtlijsten, samenwerking van verwijzers en de functie onafhankelijke cliëntondersteuning.
- Decentralisatie maatschappelijke zorg. Met de betreffende ambtenaren is in april en september een gesprek geweest over de stand van zaken van het uitvoeringsplan voor de Leidse regio. In deze gesprekken zijn aanbevelingen en tips gegeven ten aanzien van het oppakken van de vraagstukken wachtlijsten, huisvesting en dagbesteding in de regio gemeenten en de buurten en wijken. Ook zijn aanbevelingen gegeven ten aanzien van de inkoop en subsidiëring van producten begeleiding en beschermd wonen.

4.3 Overig

- *Preadvies regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling d.d. 19 juli 2018*

In dit advies wordt ingezoomd op een eigen aanpak voor het bereiken van specifieke doelgroepen, het verbeteren van de implementatie van het principe I gezin I plan en maken van duidelijker afspraken ten aanzien van de zorgcoördinatie. Veel van de aanbevelingen zijn verwerkt in het stuk dat voor inspraak werd vrijgegeven. De Adviesraad heeft over dit stuk toch nog enkele opmerkingen gemaakt (zie boven).

5. Samenstelling

Per 31-12-2018 was de samenstelling van de Adviesraad WMO/Jeugd Leiden als volgt:

Mw. Th.C. Dickhoff	voorzitter
Mw. C. Angenent	lid, op voordracht van stichting Lumen Holland Rijnland/Cliëntenraden Rivierduinen
Mw. P.J.M. Brackel-Burgemeester	lid, op voordracht van Reuma patiëntenvereniging Leiden e.o.
Dhr. D.P. Engberts	lid, op voordracht van Gehandicaptensportvereniging 'De Sleutels'
Mw. S. Hageman	lid, op voordracht van de Leidse Vereniging van Mantelzorgers
Dhr. J.D. Hogendoorn	lid, op voordracht van de KBO, afdeling Leiden
Mw. E. Mulder	lid, op voordracht van de Oogvereniging Leiden e.o.
Mw. C.G. van Rhee	lid, op voordracht van Kans Plus Rijnstreek
Mw. Y. Bommeljé	deskundige Werk & Inkomen
Mw. M. Cancrinus	administrateur ABC

Bureau

Mw. Y. Tel	beleidsmedewerker
Mw. M. Faraj	administratief ondersteuner

De Adviesraad had in 2018 de beschikking over een beleidsmedewerker voor 30 uur per week en via Stichting Piëzo tot maart een vrijwillig administratieve ondersteuner voor 3 uur per week. De notulen van de vergaderingen van de Adviesraad worden verzorgd door notuleerservice Derian.

De Adviesraad houdt kantoor in het Diaconaal Centrum De Bakkerij, Oude Rijn 44 b te Leiden.

*Adviesraad WMO/Jeugd Leiden
30 april 2019*